

บันทึก

เรื่อง หรือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรม (กรณีการจดทะเบียนรับโอนสิทธิในที่ดิน
พระราชทานเพื่อการปฏิรูปที่ดินฯ และการใช้บังคับกฎหมาย
ว่าด้วยการควบคุมการเช่าาแก่การดำเนินการปฏิรูปที่ดินฯ)

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้มีหนังสือที่ กส.๐๓๐๔/๕๙๖๔ ลง
วันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๒๐ ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็นในปัญหา ๔
ประการ อันเป็นอุปสรรคในการดำเนินการปฏิรูปที่ดิน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ปัญหาที่ ๑. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานที่ดินทรัพย์สินส่วน
พระมหากษัตริย์เป็นจำนวนมากเพื่อให้ ส.ป.ก.ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ซึ่งในที่ดินเหล่านี้มีผู้เช่าอยู่
เดิม ในการรับโอนที่ดินทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์มาเป็นของ ส.ป.ก. นั้น คณะกรรมการ
ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้มีมติให้จดทะเบียนรับโอนเป็นประเภท "ให้" โดยระบุไว้ในสัญญา
ให้ว่า ผู้ให้เช่าที่ดินเพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามพระราชบัญญัติการปฏิรูป
ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ จึงเป็นปัญหาว่า การรับโอนที่ดินประเภทนี้จะทำให้สัญญาเช่า
ที่ดินทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ของผู้เช่าเดิม สิ้นสุดลงตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติ
การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ หรือไม่ เพราะตามบทบัญญัติแห่งประมวล
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๓ สัญญาเช่าอสังหาริมทรัพย์ไม่ระงับเพราะเหตุโอนกรรมสิทธิ์
ทรัพย์สินให้เช่า ถ้ากรณีเป็นเช่นนั้นก็จะเป็อุปสรรคขัดขวางการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเป็น
อย่างมาก และจะมีทางแก้ไขประเภทการรับโอนอย่างไรจึงจะทำให้สัญญาเช่าเดิมระงับ

ปัญหาที่ ๒. ได้มีผู้บริจาคที่ดินหรือเสนอขายที่ดินให้ ส.ป.ก. เพื่อนำมาปฏิรูป
ที่ดิน ซึ่งในที่ดินเหล่านี้ได้มีผู้เช่าเดิมเช่าอยู่ กรณีมีปัญหาว่าที่ดินที่ ส.ป.ก. รับโอนกรรมสิทธิ์มา
โดยการบริจาคโดยลงชื่อ ส.ป.ก.เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดี หรือให้กระทรวงการคลังลงชื่อเป็นผู้ถือ
กรรมสิทธิ์ที่ดี จะเป็นผลทำให้สัญญาเช่าสิ้นสุดลงหรือไม่ ถ้าสัญญาเช่าสิ้นสุดลงและ ส.ป.ก.นำเอา
ที่ดินเหล่านั้นจัดให้บุคคลอื่นเช่าทำการเกษตรกรรม การเช่าครั้งหลังนี้จะอยู่ในความคุ้มครองของ
พระราชบัญญัติควบคุมการเช่าา ๒๕๑๗ หรือไม่

ปัญหาที่ ๓. ตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อ
เกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมีอำนาจจัดที่ดินของรัฐให้
เกษตรกรเช่าระยะยาวได้โดยเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อ (๑) และ (๒) ของมาตรา
ดังกล่าวตามลำดับ แต่ถ้าเกษตรกรเป็นผู้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐอยู่ก่อนแล้วและ
เนื้อที่ครอบครองนั้นเกินกว่าที่กำหนดไว้ในหลักเกณฑ์เป็นปัญหาว่าเกษตรกรผู้นั้นจะมีสิทธิยื่นคำ
ร้องขอใช้ที่ดินเพิ่มขึ้นตามมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.

๒๕๑๘ ได้หรือไม่

ปัญหาที่ ๔. ในกรณีที่ ส.ป.ก.จัดซื้อที่ดินเอกชนเพื่อนำมาปฏิรูปที่ดินตามมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ นั้น มีปัญหาว่า ส.ป.ก.มีอำนาจซื้อเฉพาะที่ดินเพียงอย่างเดียวหรือจะรวมถึงอสังหาริมทรัพย์อื่น เช่น โรงเรือน สิ่งปลูกสร้าง ไม้ยืนต้น หรืออสังหาริมทรัพย์ เช่น ไม้ล้มลุกหรือสิ่งปลูกสร้างไม่ถาวรอื่นๆ ที่เจ้าของที่ดินลงทุนไปหรือไม่ เพียงใด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๖) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวข้างต้นพร้อมด้วยตัวกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และได้ฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงของผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม) แล้ว มีความเห็นดังนี้

ในปัญหาประการที่ ๑ สำหรับข้อหารือที่ว่า การที่ ส.ป.ก.ได้รับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินที่เป็นทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ซึ่งรับพระราชทานมาจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยจดทะเบียนรับโอนในประเภท “ให้” นั้นจะทำให้สัญญาเช่าที่ดินทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ของผู้เช่าเดิมสิ้นสุดลงตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ หรือไม่นั้น เห็นว่าความในมาตรา ๓๒ ได้กำหนดไว้ว่า “เพื่อให้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินใช้บังคับในท้องที่ใด และ ส.ป.ก.ได้จัดซื้อหรือเวนคืนที่ดินแปลงใดแล้ว ให้สิทธิของผู้เช่าที่ดินแปลงนั้นตามสัญญาเช่าหรือตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการเช่าเป็นอันสิ้นสุดลง จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่ากรณีที่กฎหมายกำหนดให้สิทธิของผู้เช่าที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่มีอยู่ตามสัญญาเช่าต้องสิ้นสุดลง” เฉพาะแต่กรณีที่ที่ดินที่ ส.ป.ก.ได้จัดซื้อหรือดำเนินการเวนคืนมาเท่านั้น ฉะนั้น เมื่อที่ดิน ส.ป.ก.ได้รับพระราชทานมาเป็นกรรมสิทธิ์โดยจดทะเบียนการโอนในประเทศ “ให้” จึงไม่อยู่ในข่ายบังคับของบทบัญญัติดังกล่าว เพราะบทบัญญัติในมาตรา ๓๒ ของพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินฯ เป็นบทบัญญัติพิเศษที่กำหนดขึ้นเพื่อยกเว้นหลักทั่วไปในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในเรื่องความระงับแห่งสัญญาเช่า ฉะนั้น เมื่อความที่กำหนดยกเว้นบททั่วไปกำหนดจำกัดไว้เพียงไร ก็ย่อมต้องใช้บังคับไปได้แต่เพียงเท่านั้น

สำหรับข้อหารือที่ว่า หากสัญญาเช่าที่ดินที่เป็นทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ที่ ส.ป.ก.รับพระราชทานมาไม่ระงับ จะมีทางแก้ไขประเภทการรับโอนที่ดินอย่างไร จึงจะทำให้สัญญาเช่าเดิมระงับไปนั้น ในการพิจารณาข้อหารือนี้เห็นว่าจะต้องนำเอากฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์มาพิจารณาประกอบด้วย กล่าวคือ การโอนและจำหน่ายทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์นั้นจะต้องกระทำไปภายใต้บทบัญญัติของมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ ซึ่งกำหนดว่า “ภายใต้บังคับมาตรา ๖ ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์จะโอนหรือจำหน่ายได้ก็แต่เพื่อประโยชน์แก่ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์และโดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาต หรือเพื่อสาธารณประโยชน์อันได้มีบทบัญญัติให้โอนหรือจำหน่ายได้เท่านั้น” จากบทบัญญัติดังกล่าวเห็นได้ว่าการโอนหรือ

จำหน่ายทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์จะต้องกระทำไปภายใต้หลักเกณฑ์ ดังนี้

๑. การโอนหรือจำหน่ายเพื่อประโยชน์แก่ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์เอง ให้กระทำได้โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาต

๒. การโอนหรือจำหน่ายเพื่อสาธารณประโยชน์ ให้กระทำได้เฉพาะแต่เมื่อมีบทกฎหมายกำหนดให้โอนหรือจำหน่ายได้เท่านั้น

เมื่อบทบัญญัติในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ฯ วางหลักไว้เช่นนี้ จึงมีปัญหว่าการพระราชทานที่ดินอันเป็นทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ให้แก่ ส.ป.ก.เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินการปฏิรูปที่ดินนั้น เป็นการโอนหรือจำหน่ายทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ในลักษณะใด โดยที่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้โปรดเกล้าฯ พระราชทานที่ดินให้ ส.ป.ก.โดยตรงกำหนดให้ ส.ป.ก.ต้องจ่ายค่าทดแทนราคาที่ดินนั้นและได้ทรงมอบเงินทดแทนค่าที่ดินนั้นกลับคืนให้แก่ ส.ป.ก.เพื่อใช้เป็นทุนก่อตั้งสหกรณ์การเกษตร ฉะนั้น จึงเห็นว่าน่าจะแก้ไขโดยถือว่าการพระราชทานนั้นเป็นการที่ทรงขายที่ดินให้แก่ ส.ป.ก. ส.ป.ก.รับโอนกรรมสิทธิ์โดยจดทะเบียนรับโอนในประเภทซื้อและ ส.ป.ก.ออกพันธบัตรจ่ายค่าที่ดินให้ตกเป็นรายได้ของทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชอำนาจที่จะใช้จ่ายได้ตามพระราชอัธยาศัย ดังที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖^๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ เพื่อ ส.ป.ก.รับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินที่ได้รับพระราชทานมาเพราะเหตุจัดซื้อ ที่ดินดังกล่าวยอมตกอยู่ภายใต้

ในปัญหาประการที่ ๒ ที่ว่า ในกรณีที่ ส.ป.ก.ได้รับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินจากผู้บริจาค สิทธิการเช่าที่ดินตามสัญญาเช่าที่ดินในที่ดินแปลงดังกล่าวจะสิ้นสุดลงโดยผลของมาตรา ๓๒ หรือไม่นั้น เห็นว่าการรับโอนที่ดินจากผู้บริจาคนั้นมีใช้บังคับของมาตรา ๓๒ ซึ่งมีผลให้สิทธิของผู้เช่าในที่ดินนั้นตามสัญญาเช่าต้องสิ้นสุดลงเป็นกรณีที่ ส.ป.ก.ได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้น เพราะจัดซื้อหรือเวนคืนที่ดินแต่อย่างใดจึงเห็นว่าสิทธิของผู้เช่าตามสัญญาเช่า หรือตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการเช่าไม่สิ้นสุดลง ทั้งนี้ตามนัยของเหตุผลที่ได้กล่าวมาแล้วในประการที่ ๑

สำหรับปัญหาที่ว่า ในกรณีที่ ส.ป.ก.จัดให้ราษฎรเช่าที่ดินเพื่อประกอบการเกษตรกรรมในเขตปฏิรูปที่ดินฯ จะต้องอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายว่าด้วยกฎหมายควบคุมการ

^๑ มาตรา ๖ รายได้จากทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ที่กล่าวในมาตรา ๕ วรรคสองนั้น จะจ่ายได้ก็แต่ในประเภทรายจ่ายที่ต้องจ่ายตามข้อผูกพัน รายจ่ายที่จ่ายเป็นเงินเดือน บำเหน็จ บำนาญ เงินรางวัล เงินค่าใช้สอย เงินการจร เงินลงทุน และรายจ่ายในการพระราชกุศล เหล่านี้เฉพาะที่ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตแล้วเท่านั้น

รายได้ซึ่งได้หักรายจ่ายตามความในวรรคก่อนแล้ว จะจำหน่ายใช้สอยได้ก็แต่โดยพระมหากษัตริย์ตามพระราชอัธยาศัย ไม่ว่ากรณีใดๆ หรือโดยคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เฉพาะในกรณีที่เกี่ยวกับการพระราชกุศลอันเป็นการสาธารณะหรือในทางศาสนาหรือราชประเพณีบรรดาที่เป็นพระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์เท่านั้น

เช่านาหรือไม่ นั้น เห็นว่าเมื่อได้พิจารณาบทบัญญัติในมาตรา ๓๐^๒ ประกอบกับมาตรา ๓๒^๓ แล้ว ย่อมเห็นได้ชัดแจ้งว่า การเช่าที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมนั้น จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินฯ กำหนด เมื่อกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมซึ่งเป็นกฎหมายพิเศษที่กำหนดขึ้นมาเพื่อประโยชน์แก่การปฏิรูปที่ดินได้วางหลักปฏิบัติไว้ชัดแจ้งเช่นนี้แล้ว ย่อมต้องถือปฏิบัติไปได้โดยมิต้องคำนึงถึงหลักในกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการเช่านา ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดวางหลักทั่วไปเพื่อควบคุมการเช่านา และทั้งมาตรา ๓๒ แห่งกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินฯ ก็ได้กำหนดไว้ชัดแจ้งแล้วว่า เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินฯ ใช้บังคับในท้องที่ใดแล้ว ให้สิทธิการเช่าตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการเช่านาของผู้เช่าที่มีอยู่ในที่ดินที่ ส.ป.ก.ได้จัดซื้อหรือเวนคืนมาต้องสิ้นสุดลง ซึ่งเป็นการแสดงเจตนารมณ์ว่าไม่ประสงค์จะให้น้ำวิธีการตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการเช่านา มาใช้บังคับแก่การดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ฉะนั้น จากเหตุผลดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๖) จึงมีความเห็นว่า การที่ ส.ป.ก.จัดให้เกษตรกรเช่าที่ดินประกอบเกษตรกรรมนั้นไม่อยู่ในข่ายบังคับของกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการเช่านาแต่อย่างใด

ในปัญหาประการที่ ๓ ที่หาหรือว่า เกษตรกรซึ่งเป็นผู้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐอยู่ก่อนแล้วโดยที่ดินดังกล่าวมีเนื้อที่เกิน ๕๐ ไร่ หรือ ๑๐๐ ไร่ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๐ (๑) หรือ (๒) แล้วแต่กรณีจะมีสิทธิยื่นคำร้องขอใช้ที่ดินเพิ่มขึ้นตามมาตรา ๓๑^๔ ได้อีกหรือไม่ นั้น เห็นว่า ความในมาตรา ๓๑ ได้กำหนดให้เกษตรกรซึ่งต้องการมีที่ดินเกิน ๕๐ ไร่

^๒ มาตรา ๓๐ ในเขตปฏิรูปที่ดิน ถ้าเป็นที่ดินของรัฐซึ่งมีจำนวนเนื้อที่ตั้งแต่หนึ่งหมื่นไร่ขึ้นไป ให้คณะกรรมการจัดให้สถาบันเกษตรกรเช่นระยะยาว ถ้าเป็นที่ดินของรัฐซึ่งมีจำนวนเนื้อที่ไม่ถึงหนึ่งหมื่นไร่ คณะกรรมการจะให้สถาบันเกษตรกรหรือเกษตรกรเช่าระยะยาวก็ได้ แต่จะโอนสิทธิในที่ดินของรัฐนั้นมิได้ แต่ ถ้าเป็นที่ดินที่ได้มาโดยการจัดซื้อหรือเวนคืน คณะกรรมการจะให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรเช่าระยะยาว หรือเช่าซื้อตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) เกษตรกรและบุคคลในครอบครัวเดียวกันซึ่งประกอบเกษตรกรรมประเภทอื่น เว้นแต่ (๒) จำนวนไม่เกินห้าสิบไร่

(๒) เกษตรกรและบุคคลในครอบครัวเดียวกันซึ่งประกอบเกษตรกรรมเพื่อการเลี้ยงสัตว์ จำพวกสัตว์ใหญ่ตามที่รัฐมนตรีประกาศตามมาตรา ๒๔(๒) จำนวนไม่เกินหนึ่งร้อยไร่

(๓) สถาบันเกษตรกรซึ่งจะนำที่ดินไปวัดให้แก่เกษตรกรตาม (๑) หรือ (๒) เช่าระยะยาว หรือเช่าซื้อ จำนวนเนื้อที่ที่ดินตามแต่คณะกรรมการจะเห็นสมควร

^๓ มาตรา ๓๒ เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินใช้บังคับในท้องที่ใด และ ส.ป.ก.ได้จัดซื้อหรือเวนคืนที่ดินแปลงใดแล้ว ให้สิทธิของผู้เช่าในที่ดินแปลงนั้นตามสัญญาเช่า หรือตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการเช่านาเป็นอันสิ้นสุดลง

^๔ มาตรา ๓๑ ถ้าเกษตรกรผู้ใดต้องการมีสิทธิในที่ดินหรือเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเกินกว่าที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๓๐(๑) หรือ (๒) และแสดงได้ว่าตนมีความสามารถและมีปัจจัยที่จะทำที่ดินที่จะขอเพิ่มนั้นให้เป็นประโยชน์ในทางเกษตรกรรมได้ ทั้งตนจะเป็นผู้ประกอบเกษตรกรรมในที่ดินนั้นด้วยตนเองให้ทำคำร้องยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่พร้อมทั้งแสดงหลักฐานอ้างอิงประกอบคำร้อง

๑๐๐ ไร่ มีสิทธิยื่นคำร้องขอที่ดินเพิ่มได้ หากมีหลักฐานแสดงให้เห็นว่าตนมี ความสามารถและมี ปัจจัยที่จะทำที่ดินที่ขอเพิ่มนั้นให้เป็นประโยชน์ในทางเกษตรกรรมได้ และตนจะต้องเป็นผู้ ประกอบเกษตรกรรมในที่ดินนั้นด้วยตนเอง โดยมีได้วางบทจำกัดคุณสมบัติของเกษตรกรที่จะมี สิทธิยื่นคำร้องไว้นอกเหนือไปจากนี้แต่อย่างใด ดังนั้น เกษตรกรซึ่งมีที่ดินทำประโยชน์อยู่แล้ว และประสงค์จะมีที่ดินเพิ่มขึ้นเกิน ๕๐ ไร่ หรือ ๑๐๐ ไร่ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๐ (๑) (๒) จึงย่อมมีสิทธิยื่นคำร้องขอตามมาตรา ๓๑ ได้

สำหรับปัญหาในประการที่ ๔ ซึ่งมีข้อหาหรือว่า อำนาจจัดซื้อที่ดินของ ส.ป.ก.ตาม มาตรา ๒๙ นั้น ส.ป.ก.มีอำนาจจัดซื้อเฉพาะแต่ที่ดินเพียงอย่างเดียวหรือรวมถึงอสังหาริมทรัพย์ อื่นๆ ด้วยนั้น เห็นว่า การที่บทบัญญัติในมาตรา ๒๙ ได้ใช้ถ้อยคำว่า ให้ ส.ป.ก.มีอำนาจจัดซื้อ หรือดำเนินการเวนคืนที่ดิน นั้น คงจะไม่ได้มีความประสงค์ให้ซื้อได้แต่เฉพาะที่ดินเท่านั้น การใช้ ถ้อยคำเช่นนี้น่าจะเป็นเพียงประสงค์ที่จะให้ถ้อยคำสอดคล้องกับเนื้อหาของกฎหมายที่กำหนดถึง เฉพาะแต่การปฏิรูปที่ดิน เพราะเมื่อพิจารณาประกอบกับมาตรา ๓๔^๕ แห่งพระราชบัญญัติการ ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ และมาตรา ๓๕^๖ แห่งพระราช บัญญัติการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๙ แล้ว จะเห็นได้ชัดว่า ส.ป.ก.มีอำนาจจัดซื้อทั้งที่ดิน และบรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่มีอยู่ในที่ดินนั้นได้ทั้งสิ้น มิได้จำกัดว่าให้จัดซื้อได้เฉพาะแต่ที่ดิน เท่านั้นแต่อย่างใด

(ลงชื่อ) อมร จันทรสมบูรณ์

(นายอมร จันทรสมบูรณ์)

รองเลขาธิการ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๕ มาตรา ๓๔ ในการเวนคืนที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์เพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นำกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์มาใช้บังคับโดยอนุโลม

สำหรับที่ดินที่เวนคืนตามวรรคหนึ่ง ให้ ส.ป.ก.หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจาก ส.ป.ก.มี อำนาจเข้าครอบครองที่ดินดังกล่าวเพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้ทันที

^๖ มาตรา ๓๕ การชำระราคาที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ที่จัดซื้อตามพระราชบัญญัตินี้ ให้จ่าย เป็นเงินสดหรือเงินสดและพันธบัตรของรัฐบาล ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

การชำระค่าทดแทนที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ที่เวนคืนตามพระราชบัญญัตินี้ ให้จ่ายเป็น เงินสดส่วนหนึ่ง และส่วนที่เหลือให้จ่ายเป็นพันธบัตรของรัฐบาล ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในพระราช กฤษฎีกา

ให้กระทรวงการคลังโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรี มีอำนาจออกพันธบัตรเพื่อชำระราคาหรือค่า ทดแทนตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง และมีอำนาจกำหนดอัตราดอกเบี้ยระยะเวลาไถ่ถอน เงื่อนไขและวิธีการ ออกพันธบัตร ทั้งนี้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

พันธบัตรตามวรรคสามเมื่อครบกำหนดชำระให้ชำระจากเงินของกองทุนการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มกราคม ๒๕๒๑